

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV: OCEŇUJEM DNEŠNÉ ROZHODNUTIE VLÁDY A KROKY MINISTERSTVA ZDRAVOTNÍCTVA VO VECI NOVELY ZÁKONA O ROZSAHU A PODMIENKACH ÚHRADY LIEKOV Z VEREJNÉHO ZDRAVOTNÉHO POISTENIA. V PARLAMENTE BUDEM SLEDOVAŤ LEGISLATÍVNY PROCES.

Bratislava 06. mája 2026

Vláda na svojom dnešnom zasadnutí schválila návrh novely zákona o rozsahu a podmienkach úhrady liekov z verejného zdravotného poistenia z dielne Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky. Verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský túto legislatívnu iniciatívu pozorne sleduje.

Oblasť liekovej politiky je pre verejného ochrancu práv **jednou z kľúčových tém**. Na jar minulého roka sa aj na základe viacerých podnetov občanov obrátil na Ústavný súd Slovenskej republiky s návrhom na preskúmanie súladu zákona o rozsahu a podmienkach úhrady liekov z verejného zdravotného poistenia.¹

Namietal nerovnosť v prístupe k základnému právu na bezplatnú zdravotnú starostlivosť, neprimerané prenášanie pravidiel schvaľovania úhrady lieku na výnimku do interných predpisov zdravotných poisťovní, ako aj fungovanie výdavkového stropu ako byrokratického filtra. Ústavný súd návrh verejného ochrancu práv prijal na ďalšie konanie. Na podanie verejného ochrancu práv veľmi rýchlo zareagovali poslankyne a poslanci parlamentu (návrh poslancov Národnej rady

¹ <https://vop.gov.sk/obratil-som-sa-na-ustavny-sud-slovenskej-republiky-vo-veci-zakona-o-rozsahu-a-podmienkach-uh rady-liekov-pravna-uprava-postupu-zdravotnych-poistovni-pri-schvalovani-uh rady-lieku-na-vynimku-je-lud/>

Slovenskej republiky Marcely Čavojovej, Zuzany Matejičkovej a Vladimíra Baláža) ² ako aj výkonná moc³.

Verejný ochranca práv tento prístup mimoriadne oceňuje, keďže v ňom vidí naplnenie svojho mandátu ako parlamentného ombudsmana, ktorý má prinášať podnety na nápravu v prípadoch hroziaceho porušovania základných práv a slobôd.

Do legislatívneho procesu k príprave vládneho návrhu novely zákona sa svojimi pripomienkami aktívne zapojil aj verejný ochranca práv, ktorý oceňuje, že ministerstvo zvolilo riadny legislatívny proces.

Na vyhodnocovaní stoviek pripomienok k návrhu zákona ministerstvo pracovalo ďalších päť mesiacov. Verejný ochranca práv v tejto súvislosti **vyzdvihuje mieru spolupráce a zapojenie patientskych organizácií, lekárskej obce, zdravotných poisťovní, výrobcov liekov, štátnych orgánov a ďalších dotknutých subjektov**. Hoci sa proces naplnený množstvom stretnutí a verzií legislatívneho textu mohol zdať v niektorých fázach menej transparentný, verejný ochranca práv považuje jeho výsledok za riešenie, ktoré vyvažuje zámer zabezpečiť čo najväčšiu dostupnosť liekov s významným klinickým prínosom pri zachovaní finančnej udržateľnosti celého systému verejného zdravotného poistenia. Verejný ochranca práv zároveň oceňuje, že bol prizvaný do dialógu s ministerstvom zdravotníctva a že ministerstvo starostlivo prihliadalo na jeho pripomienky.

Na dnešnom zasadnutí vlády SR bol návrh novely zákona o rozsahu a podmienkach úhrady liekov z verejného zdravotného poistenia schválený, pričom v najbližších dňoch by mal byť návrh zákona predložený do Národnej rady Slovenskej republiky.

Verejný ochranca práv víta viaceré zo systémových zmien, ktoré návrh novely obsahuje.

Návrh novely pristupuje k zmenám v mechanizme úhrady liekov na výnimku systémovo a v úzkej previazanosti s úpravou podmienok úhrady kategorizovaných liekov. Tým potvrdzuje, že oba úhradové mechanizmy **predstavujú vzájomne prepojené nástroje** prerozdelenia verejných zdrojov v zdravotníctve, ktoré musia fungovať v rovnováhe s cieľom zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pri zachovaní finančnej stability systému verejného zdravotného poistenia.

Návrh zákona priznáva orgánu dohľadu nové nástroje na monitorovanie priebežného čerpania finančných prostriedkov verejného zdravotného poistenia zdravotnými poisťovňami, čím posilňuje dohľad nad využívaním verejných zdrojov.

² Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Marcely ČAVOJOVEJ, Zuzany MATEJIČKOVEJ a Vladimíra BALÁŽA na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (parlamentná tlač 975)

³ zákon č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov číslo legislatívneho procesu: LP/2025/594.

Verejný ochranca práv zároveň víta, že návrh zákona popri **zrušení výdavkového stropu** a rozšírení prístupu k inovatívnej liečbe zavádza aj **jasnejšie pravidlá** fungovania mechanizmu úhrady liekov na výnimku.

Pozitívne hodnotí aj zavedenie lehôt do kategorizačného konania s cieľom jeho urýchlenia a zohľadnenie **potrieb pediatrických pacientov**. Za dôležitý aspekt návrhu považuje verejný ochranca práv zavedenie opatrení adresovaných držiteľom registrácií liekov tak, aby výnimkový režim nepredstavoval dlhodobú náhradu za riadny vstup liekov do systému kategorizácie.

Návrh zákona vychádza z predpokladu, že zabezpečenie dostupnosti inovatívnej liečby musí byť spojené aj s primeranou mierou spoločenskej zodpovednosti farmaceutických spoločností za zaradenie liekov do systému štandardnej úhrady s cieľom zabezpečiť rovný prístup pacientov k zdravotnej starostlivosti.

Za najvýznamnejší prínos návrhu novely však verejný ochranca práv **považuje zavedenie zákonného nároku na úhradu lieku na výnimku** pri splnení jasne definovaných kritérií. Kým doteraz bolo rozhodovanie o poskytnutí takejto liečby vo významnej miere závislé od internej metodiky jednotlivých zdravotných poisťovní, navrhovaná právna úprava vytvára jednotný zákonný rámec, ktorý má platiť rovnako pre všetkých poistencov bez ohľadu na to, v ktorej zdravotnej poisťovni sú poistení.

Verejný ochranca práv tento posun považuje za **zásadný z pohľadu ochrany základného práva na bezplatnú zdravotnú starostlivosť** na základe zdravotného poistenia, keďže práve rozdielny prístup zdravotných poisťovní v obdobných prípadoch bol jedným z dôvodov jeho návrhu na Ústavný súd Slovenskej republiky. Zavedenie zákonných kritérií podľa verejného ochrancu práv významne posilňuje princíp rovnosti, právnej predvídateľnosti a právnej istoty pacientov.

Za významný krok smerom k transparentnejšej a dátovo orientovanej liekovej politike považuje verejný ochranca práv aj **zavedenie povinnosti zdravotných poisťovní sprístupňovať ministerstvu** údaje o súhlasných a nesúhlasných rozhodnutiach o úhrade liekov na výnimku v anonymizovanej podobe.

V prípadoch, v ktorých bude zdravotná poisťovňa môcť rozhodovať o úhrade lieku na výnimku na základe vlastných kritérií, návrh zákona limituje možnosť ich zmien len raz ročne a zároveň kladie dôraz na ich **medicínsku odôvodnenosť, transparentnosť a nediskriminačný** charakter.

Verejný ochranca práv zároveň oceňuje, že návrh presne určuje náležitosti žiadosti o úhradu lieku na výnimku a výslovne zakazuje zdravotným poisťovniam **požadovať od pacientov údaje nad rámec zákona**.

Verejný ochranca práv pozitívne vníma aj to, že návrh zákona **zreteľne oddeľuje mechanizmus** úhrady liekov na výnimku od poskytovania rôznych benefitov zdravotných poisťovní.

Osobitne pozitívne hodnotí navrhovanú úpravu procesu rozhodovania zdravotných poisťovní v prípadoch nesúhlasu s úhradou lieku na výnimku. Návrh zákona totiž jasne stanovuje požiadavky na **odôvodnenie negatívnych rozhodnutí zdravotných poisťovní** a zavádza osobitnú procesnú úpravu konania vrátane **prostriedkov právnej ochrany pacientov**. Takáto úprava podľa verejného ochrancu práv posilňuje právnu istotu poistencov a zároveň môže prispieť k

Kontakt pre médiá: Mgr. Branislav Gigac, +421 911 707 122 / +421 903 910 726
branislav.gigac@vop.gov.sk, www.vop.gov.sk

predchádzaniu nadmernej judicializácie zdravotníctva, ktorá by mohla negatívne vplývať na stabilitu systému verejného zdravotného poistenia.

„Hoci ostatnú legislatívnu iniciatívu vítam, legislatívny proces, ktorý sa teraz presunie do parlamentu, budem naďalej pozorne sledovať“ konštatuje Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv.